

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

EM2019/46

Tillie Martinussen

12. november 2019

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xxx 2019 om forlængelse af frister for vedtagelse af finanslov for 2020, fastsættelse af udskrivningsprocent for landsskat, særlig landsskat og kommunalskat for 2020, samt af takster for 2020 for ophold i kommunale dagtilbud til børn i førskolealderen.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Nordisk Samarbejde)

For det første er Grønland i højkonjunktur, men vi insisterer på, ikke at vedtage finanspolitiske holdbare finanslove.

Vi forholder os ikke til, at fiskeriet vil have nedgang i fremtiden, at vi får en stigende andel ældre-befolkning, at vi har/får overophedning af vort erhvervsliv, at vi har efterslæb på boligområdet, efterslæb på social,- og plejeområdet, samt et stort efterslæb på skoleområdet.

De ældre, udsatte børn og unge, hjemløse, psykisk syge, fysisk syge, og ikke mindst boliglejere med skimmelsvamp, pivåbne hjem, eller frostramte og nedslidte boliger – herunder ældre der bor i disse – får ingen hjælp, og der er ikke udsigt til det i nærværende finanslov.

Prioriteringerne er lige så skæve som tænderne på de børn der heller ikke kan få tandbøjler.

Øv hvor er det uambitiøst, og øv hvor er det ærgerligt at høre, at der er underskud og ubalance i finanslovene og at man ønsker at tilsidesætte Budgetlovens pgf. 2-5.

Uansvarligheden skydes rundt imellem forligsparterne af sidste års finanslov, og dette års finanslov. Det skal i hvert fald ikke hedde sig. Men sandheden er, at det er et spørgsmål om prioritering. Der skubbes voldsomt til hinanden under de her forhandlinger, men sandheden er, at der er behov for, at denne valgperiodes politikere bør få deres prioriteter på plads, og tage ansvar for reelt finanspolitisk holdbarhed. Også udover denne periode.

Gældssætning på gældssætning, i historisk fremgangsrigt år, til kæmpe-projekter der ikke finansieres lødigt, ej heller giver afkast. Lufthavne, vandkraftværker, Inatsisartutboliger, og andet kan godt finansieres med lånoptag og underskud i driften, mens ældre, børn og unge, skoler og uddannelser må se langt efter ekstrabevillinger, hjælp og anstændige livsvilkår, og boliger må lukkes fordi de er for gamle og nedslidte.

Ikke alene er sundhedsvæsenet underfinansieret, der mangler tilstrækkelige tiltag til at behandle børn og unge med ondt i livet – så de ender med at tage livet af sig – der mangler også konsekvent flere penge til behandlinger af senfølger efter seksuelle overgreb.

Ligeledes mangler der penge til, og fokus på, behandling og forebyggelse af vold i hjemmet, forebyggelse af misbrug, ordentlige og rettidigt forhandlede lønninger til vort arbejdende folk, og man barsler med en fradrag der ingen stor forskel gør for nogen, når man kunne begynde på reformer der rent faktisk ville stimulere mere og bedre holdbar vækst.

Vi vil igangsætte et dyrt inddrivelsessystem der skal plukke håret af skaldede og fattige – noget vi i dag allerede kan forsøge os med – en dyr investering der ikke giver afkast der står mål med investeringen, og yder samtidig ingen hjælp til hjemløse nu hvor sneen er faldet.

De samme hjemløse der jublede fordi vi endelig prioriterede dem. Men nej, vi bryder løfter på løfter.

**SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET**

Det er en farce og befolkningen kigger ind udefra, og ser til, hvordan vi misbruger deres tillid med tomme løfter om fremgang engang i fremtiden.

Når den fremgang ikke kommer, så vil vi påstå det er nogen andres skyld.

I mellemtiden indfører vi så måske endnu en gang højere afgifter, for at finansiere lånoptag på henved 6 milliarder kroner til noget der kan vente, og befolkningen får måske et ekstra fradrag på pensionister og løncheck på noget i omegnen af 200 kr. om måneden, og "får lov at arbejde mere".

Man skal godt nok være dygtig for at spinne det som en gevinst for befolkningen.

Efter en koalition der måske, måske ikke har opbakning, og som måske, måske ikke informerer sig selv og sit bagland i de 2 koalitionspartier, så kræver det da en usædvanlig stor kost, at feje glasskårene fra gårsdagens fest op i skolegården.

Glasskårene er befolkningens knuste drømme, mens vi politikeres iver efter at have store, skinnende eftermæler, er bomberne der smadrede de skrøbelige drømme om forbedringer – ENDELIG – for det lovede vi dem i valgkampene. I stedet skal vi nu gå rundt og feje de knuste drømme op. Igen.

Tak til fiskerne for at sikre vor fremgang, og tak til MSC-certificeringer og forhåbentlig et ønske om, at bevare fiskeriet. Men når fiskernes familie og venner kommer til deres rigere familiemedlemmer og beder om penge til tænder, huse der ikke er sundhedsfarlige at bo i, god, grønlandsk mad til de ældre, eller penge til behandling af traumer, gør både fiskerne og deres familier klogt i at huske på, at deres politikere snød dem for steder og mennesker der kunne foretage behandlingerne – og at ikke alle er så heldige at have familiemedlemmer med god indtægt de kan bede om hjælp.

Udskyldelsen af finansloven bør have ét, og kun ét sigte: at få forlig på plads der sigter mod finanspolitisk holdbarhed, at nedbringe overophedning af økonomien, at omlægge arbejdsmarked således der rekrutteres til de områder der er behov for, og at begynde arbejdet langt mere seriøst med rent faktisk at hjælpe befolkningen, og understøtte en effektiv men også menneskeligt holdbar finanslov.

Investér i skoler, i bygninger, i sundhedsvæsen, uddannelser, forebyggelse, tidlige indsatser på en massiv skala. Brug samarbejdet med Rigsfællesskabet til at skaffe kompetencer og arbejdskraft til landet, åbn hjertet, øjnene og hovedet for, at omfordele byrderne i finansloven, således vi får målrettet vores kræfter der hvor der er behov for det.

Skrigende, blødende, smertende meget behov for det.

Brug det til tage over hovedet på hjemløse, brug det til børn og deres velfærd og uddannelse, brug det til lærerne, til handicappede, til omsorgspersoner, til investeringer i selvhjulpenhed, til investeringer i vores befolkning, vore syge, vore svage, vore udsatte.

Brug pengene til at gøre dem stærke!

Ræk dem en hånd de kan løfte sig med, inkludér alle i fællesskabet, brug pengene til at stimulere vore erhvervsdrivende – ikke kun få mega entreprenører, men alle de små og mellemstore virksomheder også.

Kan vi investere i kæmpe projekter og boliger til os selv, skal vi matche de investeringer for befolkningen og deres boliger. Hvad søren er Naalakkersuisut og Inatsisartut til for, hvis ikke det er for at hjælpe de svage. De rige skal nok klare sig, og må gerne klare sig godt.

Men mange af vore landsmænd skal bruge en hånd, for at komme op af det sorte hul de ligger i.

**SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET**

Ræk nu hånden ud til dem!!

Vi skal ud af forskansningerne herinde på kontorerne, og UD til dem vi ikke ser i hverdagen. De skæve eksistenser, de nedbrudte, de fulde, de bange, de ensomme, de frysende, de sultende og de deprimerede. De arbejdsløse, de psykisk syge, de handicappede, de unge, de drømmende, de levende mennesker vi alle sammen er. Se dem i øjnene og spørg dem hvad de har brug for, i historisk fremgangsrige tider.

De svarer!

DE skal have fordelene af vort lands fremgang. DE skal have en hånd af os.

Vi har alt, alt for travlt med os selv, og vore egne egoer og kampe herinde.

Det er befolkningen vi er her for.

Det er uambitiøst beskrevet i denne finanslov. Den er ikke for borgerne, men for politikerne.

Brug udsættelsen af denne finanslovs færdiggørelse på, at vedtage ansvarlighed, forbedringer for vor befolkning, forbedringer for dem der har brug for hjælp.

Derfor vil vi ikke bruge vores taletid her på, at kritisere Naalakkersuisut alene. Alle har et ansvar her. Vi skal stå sammen om, at få en finanslov der er ansvarlig – men for første gang i mange, mange år, også kærlig. Med disse ord stemmer vi blankt ved denne behandling. Alle burde kunne have nået det indenfor denne tidsperiode, som vi vidste der ville være.

Vi synes ærligt talt det er noget rod, og sørgeligt at befolkningen gang på gang må i knæ, for vores egoers skyld.